

ગાંધીનગર સમાચાર

તા. ૧૭-૫-૨૦૧૩, શુક્રવાર
તંત્રી સ્થાનેથી.....
ભારતીય રાજકારણના
'શી મસ્કેટિયર્સ'

એલેક્ઝાન્ડર ટૂમાના ત્રણ તિકડમબાજ કે મુનશી પ્રેમચંદના શતરંજના ખેલાડી ભારતના રાજકીય રંગપટ પર દરેક સમયગાળામાં નવાં નવાં મહોરોં પહેરી ખેલ પાડતા રહ્યા છે. બહુ જૂના જમાનાની ખણખોદમાં ન પડીએ અને નહેરુયુગ પછી શરૂ થયેલા ઈંદિરા પ્રિયદર્શીનીના એકચક્રી શાસનકાળથી જ કથાના શ્રીગણેશ કરીએ તો કટોકટી પછી સત્તામાં આવેલી જનતા પાર્ટીના ત્રણ બુદ્ધિવા નજરે ચડશે: મોરારજી દેસાઈ, ચરણસિંહ અને બાબુ જગજીવનરામ. ત્રણેય એકમેકના કાન કાપે એવા હતા. ઈંદરાસન તો મળ્યું પણ ભોગવે કોણ? લોકનાયક જયપ્રકાશ નારાયણ ચ્યાયાધીશના રોલમાં હતા. એમના હૈયે તો બિહારી દલિત નેતાનું નામ હતું. પણ યોધા ચરણસિંહ અને ધોળે ધરમે સ્વીકારવા તૈયાર નહોતા એટલે હોદ્દા પર ગુજરાતી ગાંધીજન મોરારજી દેસાઈનું નામ આણવું પડ્યું. પછી શું થયું તેનો ઈતિહાસ સર્વવિદિત છે. જનતા શાસનનું અદી વરસમાં ઉદ્ભવ્યું થઈ ગયું હતું. ઈંદરાસન સર્વગમાં જ હોય એવું રખે માની લેતા. વડાપ્રધાનપદ એ ભારતીય રાજકીયમાં માટેનું ઈંદરાસન જ છે. જનતાશાસન પછી પ્રિયદર્શીની ઈંદિરાની બીજી ઈનિંગ્સ આરંભાઈ. એમની હયાતી હોય ત્યાં સુધી કોઈની મગદૂર છે કે ઈંદરાસન તરફ આંખ ઊંચી કરી જોવા સુધ્ધાંની હિંમત ન કરે? પરંતુ મનમાં ને મનમાં લાડવા વાળના રહેલા 'શી મસ્કેટિયર્સ' તે સમયે પણ હતા. પી.વી. નરસિંહરાવ, અર્જુનસિંહ અને પ્રણવ મુખજી : બધાની અંતિમ ઈચ્છા વડાપ્રધાન થવાની જ હતી. શરદાવર પવારનો પનો ટુંકો પડતો હતો, છતાં એમની મહત્વાકાંક્ષા પણ એ જ પર પરમ પદ પામવાની હતી. એ પેઠી એકમાત્ર નરસિંહરાવએ સિદ્ધિ હાંસલ કરી શક્યા. પ્રણવને વડાપ્રધાન પદ કરતાં પણ મોટી પુરશી જરૂર મળી છતાં સર્વ સત્તાધીશ પ્રાઈમ મિનિસ્ટર બનવાની ઈચ્છા તો મનની મનમાં જ રહી ગઈ. એમણે નિખાલસ એકરાર કર્યો હતો: મને હિંદી બરાબર નથી આવડતું. એ મુદ્દો પણ નડ્યો! આ ભાષાનો મુદ્દો તો દેવગોવર્ધને પણ નડ્યો જોઈતો હતો. પરંતુ એમને ઘોંટરી લાગી, કિસ્મતમાં લખ્યું હોય તે સોનિયા ગાંધી પર મિથ્યા ન કરી શકે: જોઈ લો, સરદાર મનમોહનસિંહને લોકસભાની બેઠક જીતવાનાં ફાંફાં હોવા છતાં પૂરી બે ટર્મ લગી એમણે બાધું પીધું ને રાજ કર્યું! હવે જે ખાતા નથી અને ખાતા દેતા નથી એવા આપણા લોકલાડીલા નેતા ઈંદરાસનનાં સપનાં સેવી રહ્યા છે. અત્યારે પણ પેલી નિકડી તો મેદાનમાં છે જ : ભાજપમાં એ નિકડીનાં મહારાં પૈકી અધૂરી વાસના ધરાવતા અડવાણી, સ્વપ્નોનાં શાહજાદી સુખના સ્વરાજ અને અલબત્ત એ બેઉ કરતાં ઘણી વધારે લોકપ્રિયતા હાંસલ કરી ચૂકેલા- સદીના નહીં તો છેવટે છેલ્લાં સવાદાયકાના મહાનાયક નરેન્દ્ર મોદી. પણ એમને વારંવાર ભગવતી બિલાડીઓ આડી ઊતરતી રહી છે. જે જાહેર ફાઈનલ રમવાની છે એ પહેલાં પાર્ટીની અંદર જ ક્યારેક સુખના તો ક્યારેક ઉમા ભારતી બિચારા પ્રભાચારી નેતાનું વચ્ચારકર કરતાં નિવેદનો ફટકાર્યું રાખે છે. છેલ્લે ઉમાભારતીએ સિકસર ફટકારી દીધી: ટોળાં ભેગાં કરનારને જ વડાપ્રધાન બનાવી દેવાય તે જરૂરી નથી!

યુનિ. દ્વારા હજુ સુધીમાં પ્રવેશ નિયમો પણ જાહેર નથી કરાયા

ધોરણ-૧ નું પરીણામ જાહેર છતાં પણ સાયન્સ કોલેજોમાં પ્રવેશના કોઈ ઠેકાણા નથી : વિદ્યાર્થીઓમાં ભારે દુ:ખિતા મેં-કો બીએસસી માટે ઉપલબ્ધ છે. જેની સામે આ વર્ષે બોર્ડે ૮૨.૫૩ ટકા જેટલું જેની પરીણામ જાહેર કર્યું છે. જેના કારણે ગત વર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ સાયન્સ કોલેજોમાં પ્રવેશ માટે વિદ્યાર્થીઓની શક્યતા છે. છેલ્લા કેટલાક વર્ષથી વિદ્યાર્થીઓ ઈજનેરી કે મેડીકલ અભ્યાસક્રમોની સાથે સાથે પીએસસી કરવાનો પણ વિદ્યાર્થીઓમાં ટ્રેન્ડ વધ્યો છે. કારણ કે વધુ રૂપિયા ખર્ચને ઈજનેર જ થયા બાદ નોકરીની તક ઓછી મળતી હોવાનું વિદ્યાર્થીઓ માનતા થયા છે. જ્યારે મેડીકલ અને ડેન્ટલનું શિક્ષણ એટલું બધું જોવું હોય છે કે દરેક વિદ્યાર્થીઓને પરચું તેમ હોતું નથી. આવી સ્થિતિમાં વિદ્યાર્થીઓ પાસે સાયન્સમાં ગ્રેજ્યુએટ થવાના એકમાત્ર રસ્તો બાકી બચે છે. સાયન્સમાં ગ્રેજ્યુએટ થયા બાદ એમએસસી કરીને શિક્ષક તરીકે આસાનીથી નોકરી મેળવી શકાય છે. આ ઉપરાંત એમ.બી.એ. પણ કરી શકાય તેવી ગણતરીને ધ્યાનમાં રાખી વિદ્યાર્થીઓ બીએસસીના કોર્સને વધુ મહત્વ આપતા થયા છે. એટલું જ નહીં આ વર્ષના ધોરણ-૧ ર સાયન્સમાં એવરેજ માર્ક્સ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા પણ નોંધપાત્ર છે જે બીએસસીમાં એડમિશન લે તેવી શક્યતાઓ વ્યક્ત કરાઈ રહી છે. આવી સ્થિતિ હોવા છતાં ગુજરાત યુનિવર્સિટી દ્વારા હજુ સુધી સાયન્સ કોલેજોમાં પ્રવેશની કોઈ કાર્યવાહી શરૂ કરાઈ નથી. એટલું જ નહીં ફર્સ્ટ ઈયર બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાની શાલાઓ આવેલ નથી. જેથી વિદ્યાર્થીઓએ બેન્કમાં એકાઉન્ટ ખોલાવવા અને વ્યવહાર કરવા માટે ફરજિયાત જિલ્લા મથકોએ ધક્કા ખાવા પડે છે. આ ઉપરાંત કેટલાક જિલ્લાઓમાં બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાની માત્ર બેંકે ત્રણ શાખાઓ હોવાથી તમામ વિદ્યાર્થીઓ એક સાથે બેન્કના ખાતા ખોલાવવા માટે ઉમટી પડતા બેન્કમાં પડા પડી જોવા મળી રહ્યો છે. અને દુરથી ભાડું ખર્ચીને આવેલા વિદ્યાર્થીઓએ ધરમના ધક્કા ખાવાના વારા આવે છે. તેથી રાજ્ય સરકાર દ્વારા નજીકમાં શાખા હોય તેવી કોઈ પ્રાચીન કૃત બેંકમાં ખાતું ખોલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તેવી વિદ્યાર્થીઓ માંગ કરી રહ્યા છે.

સાહેબ ખાત્રીથી કર્યું છે આ કેરી કાબાઈડ વાળી નથી જ... પરંતુ શંકા છે આ લોકોએ કેરી પકવવા આનાથી પણ વધુ ખતરનાક કેમીકલ શોધ્યું ન હોય કે જે બે પાંચ વર્ષ પકડાય જ નહીં...!

ડિપ્લોમાં ઈન હેન્ડલુમ ટેકનોલોજી કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવવાની તક

ગાંધીનગર, તા. ૧૬ ભારત સરકાર સંચાલીત ઈન્ડિયન ઈન્સ્ટીટ્યૂટ ઓફ હેન્ડલુમ ટેકનોલોજી જોધપુર રાજસ્થાન ખાતે જુલાઈ-૨૦૧૩થી ડિપ્લોમાં ઈન હેન્ડલુમ ટેકનોલોજી કોર્સમાં પ્રવેશ માટે ઉમેદવારો પાસેથી તા. ૧૫મી જૂન સુધીમાં અરજ મંગાવવામાં આવી છે. ત્રણ વર્ષના ડિપ્લોમાં ઈન હેન્ડલુમ ટેકનોલોજી કોર્સના પ્રથમ વર્ષમાં દાખલ થવા ઈચ્છતા તથા અંગ્રેજી વિષય સાથે બોર્ડની પરીક્ષા પાસ કરનાર ઉમેદવારો પાસેથી અરજઓ મંગાવવામાં આવી છે. ઉમેદવાર ધો. ૧૦ અંગ્રેજી વિષય સાથે પાસ હોવો જોઈએ. અનુસૂચિત જાતિ, અનુ. જનજાતિના ઉમેદવારો માટે ૫ વર્ષની છૂટછાટ આપવામાં આવશે. ઉમેદવારની વય મર્યાદા તા. ૧ જુલાઈ ૨૦૧૩ના રોજ ૧૫ થી ૨૧ વર્ષ હોવી જોઈએ. તથા અનુ. જાતિ અને અનુ. પરિવારે વિદ્યાર્થીઓને અભિનંદન પાઠવ્યા છે. શાળાના ધો. ૧૨ સાયન્સના વિદ્યાર્થી રાજકુમાર મકવાણાએ ૮૫.૭૬, જાનુબેન પટેલે ૮૦.૧૫ અને સમીરકુમાર યાદવે ૮૬.૫૫ પાસ કર્યા છે. સાયન્સના વિદ્યાર્થી રાજકુમાર મકવાણાએ ૮૫.૭૬, જાનુબેન પટેલે ૮૦.૧૫ અને સમીરકુમાર યાદવે ૮૬.૫૫ પાસ કર્યા છે. સાયન્સના વિદ્યાર્થીઓને અભિનંદન પાઠવ્યા છે. સાયન્સના વિદ્યાર્થીઓને અભિનંદન પાઠવ્યા છે. સાયન્સના વિદ્યાર્થીઓને અભિનંદન પાઠવ્યા છે.

શિષ્યવૃત્તિ ફાળવણી માટે એક જ બેંકની પસંદગીથી પરેશાન

અમદાવાદ, તા. ૧૬ શાળાઓ-કોલેજોમાં અભ્યાસ કરતા એસસી, એસટી, ઓબીસી, ઈબીસી વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ ફાળવવામાં આવે છે. આ શિષ્યવૃત્તિ છેલ્લા કેટલાક વર્ષથી બેન્કના એકાઉન્ટમાં જ જમા કરાવવાનો નિયમ આવે છે. જોકે શિષ્યવૃત્તિ જામીનમાં કસ્ટોડિયન માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા માત્ર એક જ બેંકની પસંદગી કરાઈ હોવાથી વિદ્યાર્થીઓએ અનેક સમસ્યાઓનો સામનો કરવો પડી રહ્યો છે. ત્યારે જે જે વિસ્તારમાં જે રાષ્ટ્રીય કૃત બેંકની શાખા આવેલી હોય તેમાં બેન્ક એકાઉન્ટ ખોલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે તેવી માંગ વિદ્યાર્થી આલમમાં ઉઠવા પામી છે. રાજ્યમાં અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિ, સામાજિક

પુશાલભાઈ રાજ્ય સરકારની સ્પર્ધાઓ, યુવક મહોત્સવ વિ. માં ગાયન, વાદન વિ. સ્પર્ધામાં વર્ષોથી નિર્ણાયક તરીકે પણ સેવાઓ આપે છે

ભારતીય સંગીતનું પુણ પ્રચલિત તાલ વાદ્ય એટલે તબલા. તબલા વાદન એક અનોખી કળા છે. તેમાં પારંગત થવા ઈચ્છેપૂર્વક સાધના કરવી પડે. એક તબલા વાદક તબલા કેટલી સરળતાથી વગાડી શકે છે? તેની એક થાપ કિંમતી હોય છે અને સમગ્ર સંગીતને તે તાલમાં લાવી દે છે. તબલાની થાપ દ્વારા રેલાતા સુરોમાં આપોય માહોલ સંગીતમય બની જાય છે. આવા જ આપણાં ગાંધીનગરના તબલા મેસ્ટ્રો પુશાલભાઈ પુરાણી, 'મામુ' ના લાડકડા નામથી જેઓ લોકપ્રિય છે, તેમનો પરિચય મેળવીએ.

પુશાલભાઈ તબલા, ડોલક, નાળ, ડોલ વિ. વિવિધ તાલવાદ્યો વગાડતા શીખ્યા, અને વર્ષો સુધી રિયાજ કરતા રહ્યા. ૧૯૬૨થી પુશાલભાઈ સંગીત યાત્રા શરૂ થઈ. સૌ પ્રથમ પુણ જાણીતું નાટક 'પાતાળ પાણી' માં સંગીત ક્ષેત્રે સ્વ. ઇસ્માઇલ વાલેરા જેવા ઘેઘર કંઠી ગાયક સાથેની સહયોગી સંસ્થામાં સંગીત સફર આગળ વધતી ગઈ. ૧૯૭૦ થી સરકારી નોકરી મળતા તેઓ ગાંધીનગર સ્થાયી થયા. ગાંધીનગરમાં એ સમયે ચોખાતી બેઠકોમાં 'સીધમીર' તરીકે પુશાલભાઈ જવા લાગ્યા. જાણીતા ગાયક અને સ્વરકાર મુનીકુમાર દેસાઈ, લચ્છુરામ - કિશનભાઈ બોરા વિ. સાથે સંગત પુશાલભાઈ કરતા. ૧૯૭૨માં સ્થાયીલે સંસ્થા 'શિવરંજની'ના કાર્યક્રમમાં સુપેરે સીધમ આપતા પુશાલભાઈની નિમજૂકથી ગાંધીનગરને ગૌરવ મળ્યું હતું.

પુષ્પાબેન દુધરેજિયા, સવિતાબેન પરમાર, ગોવિંદ ગઢવી, શિવરામ શ્રીમાળી, ભીખુદાન ગઢવી વિ. કલાકારો સાથે પુશાલભાઈએ સંગત કરી છે. તેમના તબલાની થાપીઓ લોકોને 'વાહ ઉસ્તાદ વાહ' બોલવા મજબૂર કરી દેતા! કલાકારો એટલે સરસ્વતી દેવીના માનીતા સંતાનો. આવા કલાકાર પુશાલભાઈએ ભાગવતકથાઓમાં પણ સંગત કરવાનું શરૂ કર્યું. અનેક જાણીતા અને નામાંકીત કલાકારો સાથે તબલા/ડોલકથી સંગત

યુવક સેવા સંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિ વિભાગના ઉપક્રમે તામિલનાડુ, કેરળા, આંધ્રપ્રદેશ, પોંડીચેરી, રાજસ્થાન, ગોવા, મહારાષ્ટ્ર જેવા આપણા દેશનાં અનેક રાજ્યોમાં લોકનૃત્યોનાં કાર્યક્રમમાં પોતાની કલા દ્વારા (સીધમ સંગત) ગુજરાતનું નામ રોશન કર્યું હતું. ગાંધીનગરમાં પુશાલભાઈએ અનેક સૂપો સાથે સંગત કરી છે. જેમાં 'જાણીતી સંસ્થા 'સંગોલી', ઉદયભાઈ - પ્રફુલ્લાબેન શુક્લના ગુપ્તમાં (દરેક વર્ષ સુધી), રમઝત કલાવૃદ્ધ વિ. મુખ્ય છે.

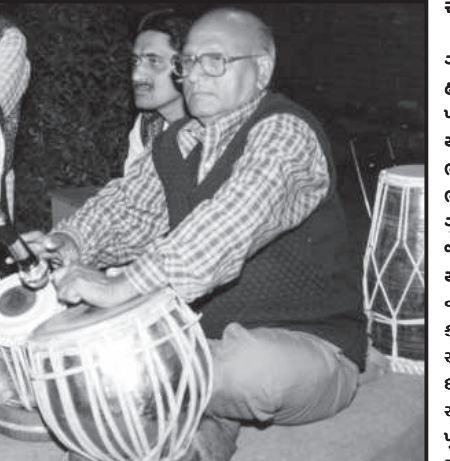
પુશાલભાઈના નાનાભાઈ દિનેશ પુરાણી પણ એક અચ્છા તબલા વાદક તથા સુગમ સંગીતના નિષ્ણાત છે. દિનેશભાઈએ ગાયન સ્પર્ધામાં કલ્યાણજી - આનંદજી તરફથી વિજય ટ્રોફી મેળવેલ. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે મનહર ઉદાસે પણ તે સ્પર્ધામાં ભાગ લીધો હતો. અમદાવાદ ખાતે આજે પણ દિનેશભાઈના વર્ગો ચાલે છે. પુશાલભાઈના પત્ની ઇનુબેન પુરાણી (નિવૃત્ત શિક્ષિકા) તથા ત્રણ પુત્રીઓ અને એક પુત્રનો પુશાલભાઈની સંગીત યાત્રામાં ભરપુર સહકાર રહ્યો છે. નિવૃત્ત જીવન ગાળતાં પુશાલભાઈ હાલમાં જવારામ મંદિર ખાતે છેલ્લા દસ વર્ષથી ચોખાતો કાર્યક્રમો, ભજનો, સત્સંગમાં ભાવથી સંગત કરે છે. દર ગુરુવાર અને શનિવારે જવારામ મંદિરમાં ચોગેશભાઈ દક્ષિણી, નંદકિશોર ખોપકર વિ. કલાકારો સાથે રાગ આધારિત ભજનો અને ઘુનોની દૂણી ધમાવે અને એમાં સંગત કરવાનો પુશાલભાઈને અનેરો આનંદ આવે છે. પુશાલભાઈ પુરાણી, 'મામુ'ની જીવન સફર ભક્તિમય, સંગીતમય અને તાલમય બની રહ્યો એવી અદભૂત શુભેચ્છાઓ સહ...

સાથેની શરૂઆત થઈ. અને એ પછી પુશાલભાઈની તબલા તાલે સંગીત સફર આગળ વધતી ગઈ. ૧૯૭૦ થી સરકારી નોકરી મળતા તેઓ ગાંધીનગર સ્થાયી થયા. ગાંધીનગરમાં એ સમયે ચોખાતી બેઠકોમાં 'સીધમીર' તરીકે પુશાલભાઈ જવા લાગ્યા. જાણીતા ગાયક અને સ્વરકાર મુનીકુમાર દેસાઈ, લચ્છુરામ - કિશનભાઈ બોરા વિ. સાથે સંગત પુશાલભાઈ કરતા. ૧૯૭૨માં સ્થાયીલે સંસ્થા 'શિવરંજની'ના કાર્યક્રમમાં સુપેરે સીધમ આપતા પુશાલભાઈની નિમજૂકથી ગાંધીનગરને ગૌરવ મળ્યું હતું.

કૈફિયત કલા સાધનાની આશા સરવૈયા

કરી. પુ. ચોગેશ શાસ્ત્રીની કથામાં કરેલ કાર્યક્રમોમાં આજે પણ શ્રોતાઓ યાદ કરે છે. આ અરસામાં ગાંધીનગરમાં સેક્ટરોમાં શોકડામાં નવરાત્રીની ઉજવણી થતી. ખેલેચારોનું જોડાપુર ઉમટતું. ગરબાનો શ્રાસ એટલે 'ડોલ.' મોહન ડાભીના ગુપ્તમાં સીધમ સંગત પુશાલભાઈ કરતા. પ્રતિ નવરાત્રી પર્વની રાત્રીઓમાં સોળે કળાએ ખીલતા ગરબા પુશાલભાઈની (ડોલ) સીધમ પર વહેલી પરોઢ સુધી ચાલતા તબલાની થાપે સંસ્થા સુરમધુર કલાવૃદ્ધમાં વર્ષો સુધી મામુએ સીધમ પીરસ્યું છે. માહિતી ખાતું, ગુજરાત રાજ્ય યુવકસેવા અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિના ઉપક્રમે 'ગુજરાત ઉત્સવ' માં સ્વૂ થયેલ સુરમધુરના લોકનૃત્યોમાં પુશાલભાઈની સીધમથી જમાવટ થઈ ગઈ હતી. (ન્યુ દિહી) ઉપરાંત સુરમધુર સંસ્થામાંથી ૧૯૬૬ - દિહી, કોઈમ્બતુર, કોચીન, સેલમ વિ. જગ્યાએ ચોખાલેલ કાર્યક્રમોમાં સીધમ પર સંગત કરી પુશાલભાઈએ નામના મેળવી હતી. માહિતી ખાતા ઉપરાંત

રમઝત કલાવૃદ્ધમાંથી ૨૦૦૩માં પશ્ચિમ ક્ષેત્ર સાંસ્કૃતિક કેન્દ્ર, ઉદેપુર ખાતે સ્વૂ થયેલ કાર્યક્રમમાં મહોત્સવ વિ. માં ગાયન, વાદન વિ. સ્પર્ધામાં વર્ષોથી નિષ્ણાતિક તરીકે પણ સેવાઓ આપે છે.

પુશાલભાઈએ અખિલ ભારત મુલ્કી સેવાની સંગીત સ્પર્ધાઓમાં પણ ગુજરાત તરફથી અનેકવાર પ્રતિનિધિત્વ કરી વર્ષ ૧૯૬૦ અને ૧૯૬૨માં દિહી ખાતે અને ૧૯૬૩-૬૪માં ભોપાલ ખાતે સીધમ ક્ષેત્રે એવોર્ડ પ્રાપ્ત કરી ગુજરાતને ગૌરવ અપાવ્યું હતું